

# HARCMISTRZ

MIESIĘCZNIK STARSZYNY HARCERSKIEJ

ORGAN NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

30

## ROCZNIK DWUNASTY

ROK 1929

REDAKTOR:

STANISŁAW SEDLACZEK

Biblioteka Jagiellońska



1002661887

WARSZAWA 1930

WYDAWNICTWO NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

SKŁAD GŁÓWNY I ADMINISTRACJA: ALEJA UJAZDOWSKA 37 — 12

# Treść rocznika XII roku 1929.

(Liczby oznaczają stronicę).

## I. Ideologia harcerska. Dziedziny pokrewne.

Do walki z chaosem, Szumiący Dąb . . . . .	26
Harcerstwo a polityka, J. Korpała . . . . .	28
Z przemówienia Prymasa Polski . . . . .	87
VIII Konferencja Instruktorów Z. H. P. . . . .	112, 129
Komunikat Naczelnictwa . . . . .	123

### Alkoholizm.

Przez trzeźwość do potęgi Państwa . . . . .	1
Zasada abstynencji w Harcerstwie . . . . .	8

## II. Zagadnienia ruchu i organizacji.

Kwestjonariusz dla K. Ch. . . . .	12
Przysposobienie wojskowe dziewcząt w Harcerstwie . . . . .	22
Harcerstwo w harcerstwie, Wł. Sieroszewski . . . . .	42
Ankieta w sprawie obecnego stanu Z. H. P. i programu na przyszłość . . . . .	43, 65, 116
O zadaniach kultur.-oświat. obozów harc. St. Czajkowska . . . . .	46
Z zagadnień kształcenia starszyny harcerskiej, St. Se-dlaczek . . . . .	71
Ośrodek harcerski na Buczu, M. Łowiński . . . . .	99
XLIII Zjazd Naczelnej Rady H. . . . .	108
Harcerstwo a poradnictwo zawodowe, J. Zawirska . . . . .	109

## III. Historia skautingu i Harcerstwa.

Ze wspomnień o A. Małkowskim i J. Grodyńskim, Szumiący Dąb . . . . .	23
Początki skautingu . . . . .	23
Harcerstwo zagranicą, J. Trzpił . . . . .	51
Kursy instruktorskie i obozy starszyny Z. H. P., St. Se-dlaczek . . . . .	67

## IV. Ci, którzy odeszli na Wieczną Wartę.

Ś. p. Marjan Lachowicz . . . . .	53
Ś. p. Tadeusz Tuz . . . . .	53
Ś. p. Leopold Boboli . . . . .	124
Ś. p. Dr. Juljusz Wieliczko . . . . .	137
Ś. p. Mikołaj Meleniecki . . . . .	137

## V. Metodyka, technika, rozważania i wskazówki do organizowania pracy.

Wychowawca w walce z alkoholizmem. Br. Duchowicz . . . . .	1
Jak organizować Harc. Klub Sportowy, O. Żawrocki . . . . .	7, 34
Po pierwszych zawodach strzeleckich, Cz. Żelazny . . . . .	17
Harcerskie Związkowe Zawody Strzeleckie . . . . .	19
Próba drużynowej zuchów, J. Zienkiewiczówna . . . . .	30
Z pracy zuchowej, St. Mościcki . . . . .	33
O Samoocenę, J. Dąbrowski . . . . .	45
Harcerska wyprawa obozowa, T. Maresz . . . . .	47
Trzy plagi obozowe, Dr. N. Krąkowska . . . . .	48
Zadania i program Kół Przyjaciół Harc., J. Solak . . . . .	69
Z obozowej praktyki krajoznawczej, M. Lachowicz . . . . .	73
Uwagi o „obrzędowości”, Wł. Ludwig . . . . .	75

Zwyczaj w obozach harcerskich, Br. Rudziński . . . . .	76
Radosne ognisko, Zdz. Dziekoński . . . . .	78
Zawody harcerskie na II Zlocie Narodowym . . . . .	97
Ćwiczenia przyrodnicze na kursie związkowym . . . . .	99
Skrzynka instruktora, W. S. . . . .	100
Harcerstwo a poradnictwo zawodowe, J. Zawirska . . . . .	109
Skauting, a skłonności wrodzone i ich rozwój St. Se-dlaczek . . . . .	110, 125
Zastęp zastępowych, Cz. Szwagrzak . . . . .	113
Zainteresowanie, a odpływ starszych chłopców, J. Brze-ziński . . . . .	114
Dlaczego opuściłeś skauting . . . . .	115
Konkursy Głównej Kwatery M. . . . .	106, 122, 130, 138
Kurs Zimowy Głównej Kwatery M. . . . .	126
Program pracy drużyny, W. Sawicki . . . . .	135
Kalendarzyk sportowy na r. 1930. . . . .	137
Wskazówki dla drużynowych, A. Pieniążkiewicz—St. Se-dlaczek . . . . .	49, 79
Jak urozmaicić program pracy drużyny, B. Baranowski . . . . .	116

## VI. Gawędy Naczelnika.

I. Pan Prezydent Rzplitej, nasz Protektor, Honorowym Harcerzem Rzeczypospolitej. Ś. p. Andrzej Małkowski. Ś. p. Jerzy Grodyński. Orleża, „Harc mistrz“ i „Harcerz”. Tydzień przeciwalkoholowy . . . . .	5
II. II Narodowy Zlot. Najlepsze obozowanie. Inne zawody. Ożywienie życia drużyn. Bliżej życia . . . . .	26
III. F. Foch Honorowy Harcerz Rzplitej. Zdolność harmonizowania. Ankieta w Dziesięciolecie odzyskania Niepodległości Polski i Zjednoczenia Harcerstwa . . . . .	42
IV. Lato obfite we wrażenia. Zlot udał się doskonale „Jamboree”. Dżembori w Arrowe Park. Skaut Naczelny Świata. Nasza Wyprawa. Doświadczenia ze Zlotu i Dżembori. Egzamin pracy. Więcej rycerskości. Ankieta. Poznać metody skautowe . . . . .	83
V. Harcerstwo i Krajoznawstwo. Listy mianowania . . . . .	108
VI. „Zdrowie w chacie wiejskiej”, Dr. Kacprzaka. Krajoznawstwo a harcerstwo . . . . .	
VII. Z okazji Sprawozdania N. R. H. W sprawie programu. Wytyczne pracy G. K. i starszyny. Wykaz prac do zrobienia w G. K. . . . .	

## VII. Starsze Harcerstwo.

Praca społeczna Starszych Harcerzy, J. Zienkiewiczówna . . . . .	9
Akademickie Koło St. H. im. J. Mularskiego . . . . .	11
Rada St. Harc. Warszawa. Lwów. Wilno. Kraków. Poznań . . . . .	11
Zrzeszenia zawodowo pracujących. Starsi harcerze na Zlocie. Obóz St. H. Kurs kier. pracy St. H. J. Zawodzki . . . . .	36
Z życia Starszego Harcerstwa . . . . .	38
O gromadzie Włóczągów Czarnej Trzynastki . . . . .	38
Drużyny St. H. zawodowo pracujących, J. Zawodzki . . . . .	52
Zebranie harc. młodz. akademickiej w Warszawie . . . . .	59
Wółkowsk. Grodno . . . . .	59

Drużyny skautowe starszej młodzieży pracującej w Anglii, St. Sedlaczek . . . . .	61
Na Złot i na Wystawę. Dzień Starszego Harcerstwa na Złocie. Starsi Harcerze na Dżembori. Mundur Starszego Harcerza, Jerzy Zawodski . . . . .	80
Lwów . . . . .	120

## VIII. Międzynarodowe sprawy skautowe. Skauting zagranicą. Organizacje podające się za skautowe.

„Płast“ na Wołyniu . . . . .	13
Drużyny sk. starszej młodz. pracującej w Anglii, St. Sedlaczek . . . . .	61
V. Międzynarodowa Konferencja Skautowa 88, uchwały . . . . .	127
Sprawozdanie Skautowego Biura Międzynarodowego (1926—1929) . . . . .	89
Konferencja Słowiańskich Związków Skautowych, „Skauting i ruchy młodzieży“ R. Baden-Pawell (obszerne streszczenie) . . . . .	91
Obozy Boy Scouts of America . . . . .	92
Zmiany w regulaminach angielskich . . . . .	102
Złot pionierów w Moskwie . . . . .	117
	128

### Kronika zagraniczna. O nas zagranicą.

Boy Scouts of America 15, 59, 120, 121. Jamboree (Dżembori) 1929 15, 120. Przepisy angielskie dla starszych skautów 40. Szwajcaria 59. Armeńscy skauci we Francji 59. Belgja 59. Anglja 40, 59, 105 (nowe spr. zm. pr.) Holandia 59. Węgry 59 129. Norwegja 105. Indie 105. „Skauci wszędzie!“ 121. „Encyklopedia“ skautowa międzynarodowa 120. „Scouting“ (Amer. o obozie polskim na Dżembori 120.
---

## IX. Głosy i echa.

○ niezależność Harcerstwa, W. Sawicki . . . . .	14
○ własne obozy drużyn, L. Kohutek . . . . .	24
„Druhom w odpowiedzi“. Zofja de Callier . . . . .	74
○ samodzielność umysłową przy ujmowaniu międzynarodowych spraw harc. Dr. K. Stojanowski . . . . .	74
„Wiatry z Bałtyku“, Witold Bublewski . . . . .	102

## X. Korespondencje.

Z Chorągwi Kieleckiej . . . . .	14
Z Łotwy . . . . .	39
Przysposobienie wojskowe w Chorągwi Wileńskiej . . . . .	39

## XI. Kronika harcerska.

Z Głównej Kwatery . . . . .	12
Warszawa . . . . .	16, 59, 138
Łódź . . . . .	16, 120
Ślask . . . . .	16, 120
Białystok . . . . .	16
Wolkowysk . . . . .	59
Grodno . . . . .	59
Bydgoszcz . . . . .	105
Poznań . . . . .	105
Lwów . . . . .	120
Inowrocław . . . . .	120
Paryż . . . . .	120
Wilno . . . . .	129
Delegacja Harc. w Pradze . . . . .	105
Depesza Baden-Powella . . . . .	105
Film harcerski „Czuwaj“ . . . . .	105

Kurs harc. dla nauczycieli . . . . .	106
Delegacja Z. H. P. u J. E. ks. Prymasa . . . . .	129
Echo wyprawy na Dżembo . . . . .	129
W sprawie Harcerstwa w Ameryce . . . . .	40
H. K. S. „Czuwaj“ . . . . .	39
Strzelectwo w drużynach harcerskich, J. Leśniewski . . . . .	39
Harc. Kurs Instr. i Sędziów Strzeleckich . . . . .	59

## XII. R ó ż n e.

Ankieta w sprawie kwadransów harcerskich . . . . .	10
Szkolne schroniska noclegowe w r. 1928 . . . . .	60
O charakterze Anglików. Stan Sanit. Anglii etc. . . . .	82
Harcerstwo na Powszechnej Wystawie Krajowej, Er. Konferencja Dyr. i Przeł. Szk. Śr: w Łodzi o Har. . . . .	100
Polska współczesna . . . . .	115
Harcerstwo na Kongresie Krajoznawczym . . . . .	117
Kto w Polsce urządza obozy . . . . .	118
Organizacje młodzieży polskiej z XVII w. . . . .	121
Zwierzyna w Polsce . . . . .	121
Odkomend. ofic. do Zw. Strzel. . . . .	121

## Z wydawnictw.

Literatura piękna oparta na motywach harc. . . . .	15
Podręcznik przysposobienia wojskowego . . . . .	15
Mapa Administracyjna Rosji Europejskiej . . . . .	15
Książka o Anglii, podał. T. M. . . . .	24, 38
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dr. A. Wereszczyński . . . . .	36
Elita społeczna, Józef Milewski . . . . .	37
Przeglądy harcerskie. Musztra skautowa, St. Sedlaczek . . . . .	37
Obozy harcerskie, St. Sedlaczek . . . . .	37
Wojsko polskie w obrazach . . . . .	37
Co to jest sport . . . . .	37
Sprzęt narciarski . . . . .	37
Tajniki walki zapasniczej . . . . .	37
Więcej radości, ks. biskup Keppler, ks. K. W. . . . .	37
Tajemnica Bytu, ks. Teofil Moreaux . . . . .	37
„Świt“, Zdz. . . . .	38
Le loup bavarde, Jean Droit, T. S. . . . .	57
O czystość młodzieży. Ty i ona. Na usługach Stwórcy, 3 książki O. H. Schilgena, T. J.— ks. K. W. . . . .	57
Anglja — Polska 1814 — 1864, M. Handelsmann, T. Maresz . . . . .	57
Fortyfikacja polowa, kpt. Biesiekierski, kpt. Kleczko i ppłk. Rowieński . . . . .	58
Broń towarzysząca i okopowa, kpt. Gołkowski . . . . .	58
Służba kawalerzysty w polu, H. Halicki i M. Rostafiński . . . . .	58
Archiwa formacji polskich z wojny światowej, Mj. W. Lipiński . . . . .	58
Źródła do historii najnowszej. wojsk. polsk. Mj. W. Lipiński . . . . .	58
Terenoznawstwo, St. Gąsiewicz, T. M. . . . .	58
Topografia, J. Kreutzinger, T. M. . . . .	58
Przysposobienie wojskowe harcerów, G. K. Ż. . . . .	81
Poznaj przyrodę, St. Gibess . . . . .	81
Sprawozdanie Z. O. Śląskiego . . . . .	81
Miesięcznik Illustr. Mazowska Płock. i Kujaw. nr. poświę. Harc. . . . .	81
Harcerstwo na Kujawach, jednodniówka . . . . .	81
Skauci całego świata, marsz . . . . .	81
Znaczenie Harc. w dobie dzisiejszej, St. Sedlaczek . . . . .	81
Strażnica Harcerska . . . . .	81, 104
Straż nad Wilją, jednodn. z O. Wileńskiego . . . . .	81
Nowe książki angielskie . . . . .	103, 119
My, nowe pokolenie. O harcerskiej służbie Polsce — J. Giertych . . . . .	103



Służba Ojczyźnie — wspom. uczest. walk o niepodl.	104	Pod flagą polską, Wł. Umiński (o podr. J. Jelińskiego)	119
Bibliografia Oświaty Dorosłych	104	Międzynarodowy Zlot Skautów. Jamboree 1929. Informacje dla uczestników	119
Przewodnik Oświaty Dorosłych	104	Poland and Danzig (wyd. K.P.H. w Gdańsku)	119
Oświata i wychowanie	104	Oświata i szkolnictwo w Rzecz. P.	119
Kwartalnik Pedagogiczny	104	Nacjonalizm a katolicyzm (zbiorowe)	119
Najważniejsze wiadomości o Polsce	104	Naukowa organiz. pracy w wyszkol. wojska	119
Świat w cyfrach	104	Album węgierski	129
Na progu, J. K. Bandrowski	104	Poradnik w sprawach nauczania i wychowania	129
Kartoznawstwo i wojskowe wyzyskanie terenu. M. Helm-Pirgo	105	Przegląd strzelecki i łuczniczy (art, o Harc.)	129
Lud polski, Dr. Adam Fischer	105	Zarys nauki organizacji sił zbrojnych, R. Starzyński	138
Sztuka ludu polskiego, E. Frankowski	105	Piechur a czołgi, A. Ślósarczyk	138
„Skaut“	119	Okopywanie się, K. Kleczke	138
„Orli lot“	119	„New Era“	138

## DZIAŁ WYDAWNICTW ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

### POLECA KSIĄŻKI I BROSZURY:

#### OBOZY HARCERSKIE

Przepisy obowiązujące.

W opracowaniu T. Maresza.

Wyjdzie wkrótce.

#### BADEN POWELLA

#### „WSKAZÓWKI DLA SKAUTMISTRZÓW”

Przekład i przypisy St. Sedlaczka.

Cena 4 zł., z przes. pocztową 4 50.

Oryginalna książka  
Skauta Naczelnego.

#### ST. SEDLACZEK

#### HARCERSTWO W SZKOLE

Z bibliografią

najważniejszych podręczników.  
Cena 30 groszy.

Zbiór przepisów obow. w Z. H. P. (Rocznik harcerski 1928).	4,00
Organizacja Harcerstwa — Sedlaczkanie, zeszyt I.	0,30
Organizacja Harcerstwa — Sedlaczkanie, zeszyt II—III	1,20
Wskazówki higien. do wyciecz. Wyprawa obozowa	0,30
Sprawozdanie Nacz. Rady Harc. za r. 1926	1,00
Sprawozdanie Nacz. Rady Harc. za r. 1927	1,00
Sprawozdanie Nacz. Rady Harc. za r. 1928	1,00
Harcerstwo w obozach — obficie ilustr.	2,50
Jak pracować w Starszym Harcerstwie	1,00
Praca Kół Przyjaciół Harcerstwa — Czajkowska	0,50
Harcerstwo w szkole — St. Sedlaczek	0,30
Podstawy etyczne skautingu — Sedlaczek	0,75
Bibliografia harcerska — Sedlaczek	0,70

Kształcenie Starszyny. Wychowanie Wodzów	0,75
Józefa Joteyko — Sedlaczek	0,30
Poznaj przyrodę, St. Gibess	1,00
Kurjerki — powieść harc. — J. Michalski	1,50

#### Broshury propagandowe.

W Polsce będzie lepiej — Sedlaczek	0,10
Znaczenie zagadnienia alkoholizmu — Dr. A. Wroczyński	0,20
Harcerstwo przeciw alkoholowi	0,20
Zadania Harc. w dobie dzisiejszej — Sedlaczek	0,20
Obóz harcerski — Sedlaczek	0,20
Idea ochrony przyrody — Opacki	0,20
Pocztówki z św. Jerzym	0,20
Skaut Słowiański Nr. 1, Nr. 2	po 1,20

#### NABYWAĆ MOŻNA:

w Administracji „HARCMISTRZA”, Al. Ujazdowska 37 — 12.

KONTO P. K. O. 10020.

## „HARCMISTRZ”

### „WIADOMOŚCI URZĘDOWE NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO”

miesięcznik starszyny harcerskiej; podaje wskazówki metodyczne i organizacyjne w zakresie Harcerstwa, zarządzenia władz harcerskich, informacje o ruchu skautowym w Polsce i zagranicą.

Administracja: Warszawa, Al. Ujazdowska 37 — 12.

Konto P. K. O. 10.020.

— Prosimy wnosić przedpłatę tylko na powyższe konto. —